

en de exploitatie der school gemakkelijker worde, dan thans het geval is;

6. het leerplan en de instructie, zooals die in het rapport zijn medegedeeld, goed te keuren en de te benoemen Deputaten voor de Zending te machtigen hierin eenige wijziging te brengen, indien hun dit noodig mocht blijken.

7. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen een eventueel inkomend voorstel tot overdracht van de Christelijk Hollandsch Inlandsche Kweekschool aan de Vereniging voor Christ. M. U. L. en Middelbaar Onderwijs te Djokjakarta of aan een andere Vereniging in overweging te nemen en daarvoor de volgende Generale Synode dan te dienen van rapport en advies.

8. op te dragen aan de te benoemen Deputaten voor de Zending nogmaals namens de Generale Synode te schrijven aan de Besturen der Chr. Holl. Jav. en Chin. scholen op Midden-Java en bij hen krachtig aan te dringen om meerderen steun te verleenen aan de Kweekschool die vooral in het belang van hunne scholen is opgericht en werkzaam is, en ook de Algemeene Vergadering te verzoeken deze zaak te bevorderen.

9. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen, na overleg met de Algemeene Vergadering, op Midden-Java de volgende Generale Synode te adviseeren over de vraag of het gewenscht is aan de Besturen der Chr. Holl. Jav. en Chin. Scholen op Midden-Java invloed te verleenen bij de behartiging van de zaken der Kweekschool en op welke wijze dit dan zou zijn te regelen.

10. waardeering uit te spreken voor de pogingen van den directeur, om ter verlichting van de lasten over de kas der Zending de inkomsten der school in Indië te versterken.

11. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen, dat zij aan allen, die zich in Indië met de zaken der school bemoeien, last geven bij de exploitatie steeds de grootste zuinigheid te betrachten.

12. dank te zeggen aan de Algemeene Vergadering en den Raad van Toezicht voor al hunnen arbeid in het belang der Kweekschool verricht.

De H. Mediating rapporteert over het benoemen van Quacstoren voor de Generale Zendingzakas en hunne instructie.

Dienaangaande wordt het volgende medegedeeld:

Uit het Zendingrapport blijkt, dat de Deputaten voor de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen gevolg hebben gegeven aan het besluit van de Synode te Leeuwarden, om niet drie, maar twee quacstoren te benoemen:

2. dat zij tot isten quacstoren hebben benoemd De W. Brunkelaar, te Zaandam, en tot 2den quacstoren de firma de Bruyn en Weisz, te Amsterdam;

3. dat zij aan deze quacstoren, volgens opdracht der Synode, een instructie hebben gegeven.

Betreffende deze instructie worden enkele wijzigingen voorgesteld en door de Synode aangenomen.

De W. Brunkelaar rapporteert over het Zendingconsulaat. Over dit Consulaat ontspint zich een breede discussie.

De volgende conclusies worden aangenomen:

1. de handelingen van de Deputaten inzake het Zendingconsulaat goed te keuren;

2. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen:

a. mede te werken tot bestaandmaking van het Zendingconsulaat, indien dit kan geschieden op een wijze die naar hun oordeel geschikt is;

b. de aansluiting van de Zending der Gereformeerde Kerken aan het Zendingconsulaat te doen voortduren, mits die aansluiting geen naar hun oordeel te zware financiële lasten stelt;

c. indien zij dit noodig en mogelijk achten aan het Zendingconsulaat een afzonderlijke instructie te verstrekken tot regeling van de bijzondere verhouding tusschen de Gereformeerde Zending en het Zendingconsulaat.

Dr. H. H. Kuyper rapporteert over het „Vrouwenkiesrecht“ en over de betrekking van de stemming door de leden der Gemeente bij de verkiezing van ambtsdragers.

Over het rapport ontwikkelt zich een breede bespreking. De conclusies komen daarna in behandeling.

Drie voorstellen komen in stemming. Verworpen wordt het voorstel na deze zaak reeds te beslissen.

Daarna wordt er over gestemd, of het rapport naar de kerken zal gezonden worden, om op een volgende Synode behandeld te worden, nadat de kerken er over zullen geoordeeld hebben, dan wel of Deputaten zullen benoemd worden, die deze zaak bij vernieuwing in studie nemen en de volgende Synode van rapport dienen. Het laatste wordt aangenomen.

Tijdens de verdere behandeling der conclusies wordt de voormiddagzitting gesloten.

Namiddagzitting.

Begonnen wordt met de wenschen van Gouda, inzake de plaats van de Doopsbediening in den Keredienst, het gebruik van het Formulier bij een 2de Avondmaalsbediening op denzelfden Zondag, het zingen tijdens de Avondmaalsbediening en het houden tijdens de godsdienst oefeningen van toespraken tot den liturg. Rapporteur is Prof. Dr. G. Ch. Aalders.

De conclusie wordt aangenomen: deze zaken in de vrijheid der kerken te laten en dus de voorstellen van de kerk van Gouda ter zijde te leggen.

Hierna wordt de behandeling der conclusies van het Rapport inzake het Vrouwenkiesrecht voortgezet. Ten slotte worden deze aldus vastgesteld:

De Generale Synode besluit inzake de voorstellen aangaande het vrouwenkiesrecht, uit te spreken:

a. dat zij van oordeel is, dat de vraag of aan de vrouw het kiesrecht bij de verkiezing der ambtsdragers zal geschieden worden een zaak is, die de kerken in het gemeen aangaat, weshalve de beslissing hierover door de Generale Synode behoort genomen te worden;

b. dat de Generale Synode daarom de kerken zeer ernstig en dringend vermaant, zoolang de kerken hierover gemeenschappelijk geen uitspraak hebben gedaan, dit kiesrecht niet in te voeren, en uit te spreken, voorzover sommige kerken dit reeds hebben gedaan, dat zij dit besluit behooren in te trekken en af te wachten wat de volgende Generale Synode eventueel ten dezen beslissen zal;

c. een commissie te benoemen, bestaande uit vijf Deputaten, met het mandaat, om het vraagstuk of het toekennen van het kiesrecht aan de vrouw in de kerk naar Gods Woord geoorloofd is, in verband met de tijdsomstandigheden wenschelijk is, en voor den geestelijken welstand der kerken bevorderlijk is, te onderzoeken en op een eerstvolgende Synode daarover rapport uit te brengen.

Vooris besluit de Generale Synode op de ingekomen protesten van den Kerkeraad van Zandvoort en de broeders De N. Diemer en Da J. S. Post tegen de besluiten der Part. Synode van Noord-Holland te antwoorden:

1. aan den Kerkeraad van Zandvoort, dat al is het formeel juist, dat de Part. Synode van Noord-Holland na het protest van de Hrn Da Diemer en Da Post ter zijde te hebben gelegd,

geen oordeel meer kon vellen over de besluiten der Classis Haarlem en van den Kerkeraad van Zandvoort, aangezien er geen appel meer van deze besluiten op hare vergadering was, toch duidelijk genoeg blijkt, dat de Part. Synode van Noord-Holland het protest van genoemde broeders niet geheel ongegrond achtte, daarom wel op de zaak inging en nu deze zaak eenmaal voor hare vierde maal gebracht was, het recht had, over deze zaak in haar geheel omvang een oordeel te vellen; en voorts dat de verdere bezwaren door den Kerkeraad tegen dit besluit der Part. Synode ingebracht, op de gronden in dit rapport genoemd, voor ongegrond worden verklaard;

2. aan de Hrn Da N. Diemer en Da J. Post, dat de Generale Synode kennis heeft genomen van hun protest tegen de besluiten der Classis Haarlem en der Part. Synode van Noord-Holland inzake het vrouwenkiesrecht, maar een principiële uitspraak over dit vraagstuk nog niet wenschte te doen, en hun protest in handen zal stellen van Deputaten, voor deze zaak te benoemen.

En eindelijk besluit de Generale Synode aan de Part. Synode van Noord-Holland te antwoorden op haar verzoek om een principiële uitspraak te geven over de betrekking van de stemming voor de leden der gemeente bij de verkiezing der ambtsdragers, dat zij, op de gronden in het rapport aangegeven, meent aan dit verzoek niet te moeten voldoen.

De J. H. Donner rapporteert over een verzoek van Prof. Dr. A. A. van Schelven, een der theol. hoogleraren der V. U. te zenden naar Zuid-Afrika, teneinde de bestaande banden op kerkelijk en universitair gebied sterker te doen worden. De conclusie wordt aangenomen, aldus luidende:

Hoezeer op zichzelf ook deze aangelegenheid moge geschikt worden van groot belang te zijn, kan aan dit verzoek geen gevolg worden gegeven, aangezien dit niet op den weg der Synode ligt.

Over een protest van Prof. Dr. A. A. van Schelven tegen het besluit der Generale Synode van Leeuwarden, inzake de reeling zijner ambtelijke positie, rapporteert De L. Kuiper. De volgende conclusie wordt aangenomen:

De Synode overwegende:

dat de Generale Synode van Leeuwarden, overeenkomstig den wensch van Prof. van Schelven, een principiële verklaring van art. 12 K. O. heeft gegeven, waardoor een ongelijke behandeling van deze gevallen door de Kerken voor het vervolg voorkomen wordt;

dat Prof. van Schelven in zijn protest geen andere gronden voor zijn verzoek aanvoert, dan die hij reeds meer aan het oordeel der Kerken heeft onderworpen;

besluit om het protest van Prof. van Schelven ter zijde te leggen, en hem daarvan kennis te geven.

Rapport over den toestand der Theol. School wordt namens de Curatoren gelezen door De A. M. Donner, waarvan de conclusies later zullen behandeld worden.

Thans komt in behandeling het Liturgie-rapport.

De T. Ferwerda rapporteert, en bespreekt allereerst hoe het Rapport, dat den Synodeleden gedrukt is toegezonden, ontstaat is.

De Synode besluit met algemeene stemmen, niet in te gaan op de gedachte, om het Rapport ter zijde te leggen of de behandeling ervan tot een volgende Synode uit te stellen.

Een zeer breede discussie over de Belijdenisvragen vangt nu aan.

Zij wordt afgebroken door het sluiten dezer zitting, om D. V. in de voormiddagzitting op morgen te worden voortgezet.

Nagende zitting, 12 September.

Voormiddag.

De Praeses doet hierop een voorstel van orde, dat na korte bespreking met meerderheid van stemmen wordt aangenomen. Luidt aldus: De Synode besluit bij de behandeling der punten, die nog van het Liturgie-rapport resten, in het algemeen genomen de lijn te volgen, dat wel de voorstellen der praeadviseerende commissie behandeld zullen worden voor zooverre deze geen amendementen op bedoeld Liturgie-rapport bevatten of richting aangeven voor eventueel te benoemen Deputaten, die deze dingen verder zullen overwegen; doch dat ze overigens aan de overweging van de eventueel te benoemen Deputaten zullen worden toevertrouwd.

Prof. Dr. T. Hoekstra leest het Rapport voor der door de Synode van Leeuwarden benoemde Deputaten om een nadere formulering en uitwerking van een drietal artikelen des geloofs in overweging en studie te nemen en een ontwerp aan te bieden.

Daarna leest hij het rapport der hierover rapporteerende Commissie.

Na eenige bespreking wordt de volgende conclusie aangenomen:

De Generale Synode van Utrecht, kennis genomen hebbende van het rapport der in Leeuwarden benoemde Deputaten voor den uitbouw der Belijdenis, besluit, onder dankzegging voor den aanvankelijk verrichtten arbeid, deze Deputaten te continueren en hen te verzoeken, het ontwerp van de nadere formulering van drie artikelen der geloofsbelijdenis zoo mogelijk één jaar vóór de komende Synode te zenden aan de Kerken in Binnen- en Buitenland, die op denzelfden grondslag als onze Kerken staan, en deze kerken uit te noodigen, naar de Synode van 1936 afgevaardigden te zenden, opdat deze afgevaardigden ter Synode hun gevoelen kenbaar maken en de Synode in overleg met deze afgevaardigden tot het vaststellen van een nadere formulering der drie genoemde geloofsartikelen kan komen.

De W. Brunkelaar brengt rapport uit over de Christelijke Normalschool te Solo.

De volgende conclusies worden aangenomen:

1. de handelingen van de Deputaten voor de Zending inzake de Christelijke Normalschool te Solo goed te keuren;

2. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen:

a. zoodra de omstandigheden zich wijzigen en de Keuchenius-school behoorlijk is verzorgd opnieuw in overweging te nemen of de oprichting en instandhouding eener Christelijke Normalschool te Solo naast de Keuchenius-school financieel uitvoerbaar is te achten;

b. zoodra haar de sub a genoemde uitvoerbaarheid is gebleken, tot de oprichting eener Normalschool te Solo over te gaan en zulks in overleg met de Algemeene Vergadering op Midden-Java, terwijl voor de oprichting dezer school uit de Generale kas geen hooger bedrag dan f10.000 mag worden toegestaan.

Over het Christelijk Javaansch Boekenfonds rapporteert eveneens De W. Brunkelaar.

Aangenomen wordt:

1. de handelingen van de Deputaten voor de Zending inzake het Chr. Javaansch Boekenfonds goed te keuren;

2. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen:

a. zich ter zake van dit fonds te wenden om inlichting tot de Afzonderlijke Vergadering van Missionaire Dienaren des Woords op Midden-Java;

b. indien het blijkt, dat naar hun oordeel steun uit Holland voor dit fonds nog behalve noodzakelijk is, namens de Generale Synode een verzoek om steun voor dit fonds te richten tot de zendende kerken, en voor dit doel een bijdrage te verleenen uit de Generale kas, tot ten hoogste f500 per jaar.

En ook rapporteert De W. Brunkelaar over de gelden onder beheer der Generale Zendingdeputaten.

Na eenige bespreking worden deze conclusies aangenomen:

1. de Deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen voor hunnen arbeid naar Art. 18 al. 2 der Zendingsoorde te déchargeeren;

2. aan de Firma de Bruyn-Weisz dank te betuigen voor al haren arbeid, ter behartiging van het quacstoreniaal der Zending;

3. eveneens dank te zeggen aan de heeren H. v. d. Grampel, H. D. van Meyenfeldt en R. C. van Vulpel, te Amsterdam, voor den arbeid, welke jaren besteed aan de controle van de administratie en het beheer der Generale kas;

4. de benoeming en instructie van quacstoren weder op te dragen aan de te benoemen Deputaten voor de Zending;

5. al de kerken nogmaals weer ernstig op te wekken om zich getrouw te houden aan de bepaling, dat van alle inkomsten voor de Zending, hetzij voor den hoofddienst, hetzij voor eenigen hulpdienst, zonder eenige uitzondering 10 pCt moet worden gestort in de Generale kas;

6. aan de leden van het Moderamen dezer Synode op te dragen, namens haar een ernstige opwekking te richten tot alle kerken, die nalatig zijn geweest in het zenden van een extra collectie voor de Generale kas, om alsnog aan deze verplichting te voldoen;

7. de te benoemen Deputaten voor de Zending te machtigen, desnoodig een of meer malen namens deze Generale Synode een extra-collectie van de kerken te vragen, ten behoeve van de Generale kas;

8. de te benoemen Deputaten voor de Zending te machtigen, evenals de vorige Generale Synode deed, in geval van beslissende noodzakelijkheid, ter voorkoming van stagnatie in den gang der zaken, knageld op te nemen voor rekening van de gezamenlijke kerken, tot een maximum van f15000;

9. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending ter uitvoering van Art. 18 al. 2 der Zendingsoorde, dezelfde instructie te geven als de vorige Synode aan hare Deputaten gaf, zie acta Gen. Syn. van 1930, Art. 130, met dien verstande, dat de punten 4 en 6 van deze instructie vervallen.

De Raad der Geref. Kerk van Meppel vraagt het oordeel der Generale Synode over de vraag, hoe te handelen met de blijvende leden en doopleden der kerk, die zich aangesloten hebben bij de I. O. O. F. (Independent Order of Odd Fellows) en, trots alle vermaningen van den Kerkeraad, zich daarvan niet losmaken.

Hierover rapporteert Prof. Dr. J. Ridderbos. Een zeer breede discussie volgt.

Aangenomen wordt het volgende:

De Synode besluit aan den Raad der Gereformeerde Kerk van Meppel als haar oordeel te melden:

Ten eerste, dat de Kerkeraad bedoelde blijvende leden en doopleden bij den voortduur ten ernstigste moet blijven vermanen, om de gemeenschap met genoemde orde te verbreken;

Ten tweede, en bij volharding in het kwaad op hen de kerkelijke censuur heeft toe te passen.

Dr. W. A. van Es rapporteert over een bezwaar van Br. G. A. de Vries over vorige Synodale besluiten aangaande hem.

De Praeses doet hierop een voorstel van orde, dat na korte bespreking met meerderheid van stemmen wordt aangenomen. Luidt aldus: De Synode besluit bij de behandeling der punten, die nog van het Liturgie-rapport resten, in het algemeen genomen de lijn te volgen, dat wel de voorstellen der praeadviseerende commissie behandeld zullen worden voor zooverre deze geen amendementen op bedoeld Liturgie-rapport bevatten of richting aangeven voor eventueel te benoemen Deputaten, die deze dingen verder zullen overwegen; doch dat ze overigens aan de overweging van de eventueel te benoemen Deputaten zullen worden toevertrouwd.

Prof. Dr. T. Hoekstra leest het Rapport voor der door de Synode van Leeuwarden benoemde Deputaten om een nadere formulering en uitwerking van een drietal artikelen des geloofs in overweging en studie te nemen en een ontwerp aan te bieden.

Daarna leest hij het rapport der hierover rapporteerende Commissie.

Na eenige bespreking wordt de volgende conclusie aangenomen:

De Generale Synode van Utrecht, kennis genomen hebbende van het rapport der in Leeuwarden benoemde Deputaten voor den uitbouw der Belijdenis, besluit, onder dankzegging voor den aanvankelijk verrichtten arbeid, deze Deputaten te continueren en hen te verzoeken, het ontwerp van de nadere formulering van drie artikelen der geloofsbelijdenis zoo mogelijk één jaar vóór de komende Synode te zenden aan de Kerken in Binnen- en Buitenland, die op denzelfden grondslag als onze Kerken staan, en deze kerken uit te noodigen, naar de Synode van 1936 afgevaardigden te zenden, opdat deze afgevaardigden ter Synode hun gevoelen kenbaar maken en de Synode in overleg met deze afgevaardigden tot het vaststellen van een nadere formulering der drie genoemde geloofsartikelen kan komen.

De W. Brunkelaar brengt rapport uit over de Christelijke Normalschool te Solo.

De volgende conclusies worden aangenomen:

1. de handelingen van de Deputaten voor de Zending inzake de Christelijke Normalschool te Solo goed te keuren;

2. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen:

a. zoodra de omstandigheden zich wijzigen en de Keuchenius-school behoorlijk is verzorgd opnieuw in overweging te nemen of de oprichting en instandhouding eener Christelijke Normalschool te Solo naast de Keuchenius-school financieel uitvoerbaar is te achten;

b. zoodra haar de sub a genoemde uitvoerbaarheid is gebleken, tot de oprichting eener Normalschool te Solo over te gaan en zulks in overleg met de Algemeene Vergadering op Midden-Java, terwijl voor de oprichting dezer school uit de Generale kas geen hooger bedrag dan f10.000 mag worden toegestaan.

Over het Christelijk Javaansch Boekenfonds rapporteert eveneens De W. Brunkelaar.

Aangenomen wordt:

1. de handelingen van de Deputaten voor de Zending inzake het Chr. Javaansch Boekenfonds goed te keuren;

2. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen:

a. zich ter zake van dit fonds te wenden om inlichting tot de Afzonderlijke Vergadering van Missionaire Dienaren des Woords op Midden-Java;

b. indien het blijkt, dat naar hun oordeel steun uit Holland voor dit fonds nog behalve noodzakelijk is, namens de Generale Synode een verzoek om steun voor dit fonds te richten tot de zendende kerken, en voor dit doel een bijdrage te verleenen uit de Generale kas, tot ten hoogste f500 per jaar.

En ook rapporteert De W. Brunkelaar over de gelden onder beheer der Generale Zendingdeputaten.

Na eenige bespreking worden deze conclusies aangenomen:

1. de Deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen voor hunnen arbeid naar Art. 18 al. 2 der Zendingsoorde te déchargeeren;

2. aan de Firma de Bruyn-Weisz dank te betuigen voor al haren arbeid, ter behartiging van het quacstoreniaal der Zending;

3. eveneens dank te zeggen aan de heeren H. v. d. Grampel, H. D. van Meyenfeldt en R. C. van Vulpel, te Amsterdam, voor den arbeid, welke jaren besteed aan de controle van de administratie en het beheer der Generale kas;

4. de benoeming en instructie van quacstoren weder op te dragen aan de te benoemen Deputaten voor de Zending;

5. al de kerken nogmaals weer ernstig op te wekken om zich getrouw te houden aan de bepaling, dat van alle inkomsten voor de Zending, hetzij voor den hoofddienst, hetzij voor eenigen hulpdienst, zonder eenige uitzondering 10 pCt moet worden gestort in de Generale kas;

6. aan de leden van het Moderamen dezer Synode op te dragen, namens haar een ernstige opwekking te richten tot alle kerken, die nalatig zijn geweest in het zenden van een extra collectie voor de Generale kas, om alsnog aan deze verplichting te voldoen;

7. de te benoemen Deputaten voor de Zending te machtigen, desnoodig een of meer malen namens deze Generale Synode een extra-collectie van de kerken te vragen, ten behoeve van de Generale kas;

8. de te benoemen Deputaten voor de Zending te machtigen, evenals de vorige Generale Synode deed, in geval van beslissende noodzakelijkheid, ter voorkoming van stagnatie in den gang der zaken, knageld op te nemen voor rekening van de gezamenlijke kerken, tot een maximum van f15000;

9. aan de te benoemen Deputaten voor de Zending ter uitvoering van Art. 18 al. 2 der Zendingsoorde, dezelfde instructie te geven als de vorige Synode aan hare Deputaten gaf, zie acta Gen. Syn. van 1930, Art. 130, met dien verstande, dat de punten 4 en 6 van deze instructie vervallen.

De Raad der Geref. Kerk van Meppel vraagt het oordeel der Generale Synode over de vraag, hoe te handelen met de blijvende leden en doopleden der kerk, die zich aangesloten hebben bij de I. O. O. F. (Independent Order of Odd Fellows) en, trots alle vermaningen van den Kerkeraad, zich daarvan niet losmaken.

Hierover rapporteert Prof. Dr. J. Ridderbos. Een zeer breede discussie volgt.

Aangenomen wordt het volgende:

De Synode besluit aan den Raad der Gereformeerde Kerk van Meppel als haar oordeel te melden:

Ten eerste, dat de Kerkeraad bedoelde blijvende leden en doopleden bij den voortduur ten ernstigste moet blijven vermanen, om de gemeenschap met genoemde orde te verbreken;

Ten tweede, en bij volharding in het kwaad op hen de kerkelijke censuur heeft toe te passen.

Dr. W. A. van Es rapporteert over een bezwaar van Br. G. A. de Vries over vorige Synodale besluiten aangaande hem.

**De HOFBERG-Orgels**

zijn de voornaamste instrumenten van den tegenwoordigen tijd.

**Firma A. DE ZEEUW (N. G. Klijn)**

Rosestraat 42a - Rotterdam